

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7487/2021
13.04.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Басарић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Олег Копривица, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5222/19 од 01.07.2021. године, у седници одржаној 13.04.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5222/19 од 01.07.2021. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 574/16 од 07.03.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу исплати: на име накнаде штете износ од 20.000 евра са каматом почев од 01.03.2007. године, па до исплате; на име стицања без основа износ од 500,00 евра са каматом почев од 01.06.2006. године па до исплате, а све у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате и на име накнаде штете износ од 103.750,00 динара са законском затезном каматом почев од 07.09.2009. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове поступка у износу од 543.954,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5222/19 од 01.07.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име накнаде штете износ од 20.000 евра са каматом почев од 01.03.2007. године па до исплате, на име стицања без основа износ од 500 евра са каматом почев од од 01.06.2006. године па до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате, и на име накнаде штете износ од 103.750,00 динара са законском затезном каматом од 07.09.2009. године па до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове целог поступка у износу од 254.317,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном („Службени гласник РС“ бр. 72/11..., 18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац се, пре давања зајма ББ из ... у износу од 20.000 евра, обратио туженом као адвокату ради савета на који начин да као зајмодавац обезбеди своје новчано потраживање. Тужени је тада предложио да се успостави хипотека на непокретности зајмопримца. Након што је прегледао документацију коју су донели ВВ и сведок ГГ, тужени је саставио хипотекарну изјаву дана 01.06.2006. године Ов.бр. .../..., према којој ... потврђује да је сагласан да се на његовој непокретности и то кући са окућницом у ... у улици ... број ..., упише хипотека првог реда у корист тужиоца до висине од 20.000 евра. Истог дана 01.06.2006. године, тужени је саставио уговор о позајмици девизних средстава и установљавању извршне вансудске хипотеке између тужиоца као зајмодавца и ВВ као зајмопримца Ов.бр. .../... од 02.06.2006. године. Тужилац је предао ВВ износ од 20.000 евра. Тужени се као пуномоћник тужиоца, дана 06.06.2006. године, обратио Општинском суду у Бујановцу – Земљишно-књижном одељењу ради уписа хипотеке на непокретностима зајмопримца, а истовремено и РГЗ-у Служби за катастар непокретности са истим захтевом. Општински суд у Бујановцу је 13.06.2006. године обавестио туженог да суд не води земљишне књиге, а од Службе за катастар непокретности 19.06.2006. године је добио решење којим је одбијен захтев за упис заложног права – хипотеке на непокретној имовини ВВ из ... јер је у Општини ... још увек на снази катастар земљишта и не могу се уписати стварна права, терети и ограничења. Како ВВ није вратио зајам тужилац је против ВВ поднео тужбу и правноснажном пресудом Општинског суда у Панчеву П 372/2009 од 07.09.2009. године обавезан је ВВ да овде тужиоцу врати износ од 20.000 евра у динарској противвредности са каматом и трошковима парничног поступка. ВВ је отуђио своје непокретности и парцелу .../... уписану Лист непокретности ... К.О. ... . Тужилац је покренуо поступак извршења који је и даље у току.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев уз закључак да је понашање туженог узрочно-последично повезано са штетом коју је тужилац претрпео. Тужилац је као зајмодавац, по савету туженог који је по занимању адвокат и кога је у том својству тужилац и анагажовао, исплатио износ од 20.000 евра зајмопримцу ВВ из ..., а након што га је тужени уверио да је на основу уговора о позајмици девизних средстава и установљавању извршен вансудске хипотеке и хипотекарне изјаве зајмопримца, које им је сачинио, његово потраживање обезбеђено. Тужени се претходно није уверио да ли је могуће уписати хипотеку на непокретности зајмопримца и потом тужиоца није упознао са чињеницом да је упис хипотеке одбијен како би могао благовремено да предузме неопходне законом прописане кораке ради наплате свог потраживање. Како тужени није извршио своју обавезу да поучи своју странку да до настанка заложног

права на непокретности, самим тим обезбеђења потраживања, не долази сачињавањем хипотекарне изјаве и уговора о позајмици и установљавању извршне вансудске хипотеке или пак овере ових правних аката, већ тек након уписа у надлежан регистар непокретности и није до краја обавио правни посао за који је био ангажован то је тужени дужан да тужиоцу у целости штету и надокнади, јер је вредност хипотековане ствари била далеко већа од потраживања тужиоца.

Другостепени суд је, након одржане расправе преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио, као неоснован тужбени захтев, јер тужилац није доказао постојање узрочно – последичне везе између понашања туженог и штете, као ни висину штете. Иако налази да је тужени као адвокат пропустио да упозори своју странку да хипотека није настала, те да је морао опрезније наступати у заштити правних интереса тужиоца, без обзира на њихов међусобни договор, по мишљењу другостепеног суда тужилац није доказао да је претрпео штету у висини за коју тврди да му је тужени нанео својим понашањем. Поступак извршења извршне пресуде која гласи на износ од 20.000 евра и трошкова поступка које је тужилац у овом поступку потражује и даље је у току, па тужилац може своје потраживање наплатити у извршном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, основани су ревизијски наводи тужиоца да је због погрешне примене материјалног права од стране другостепеног суда, чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Уговор о пуномоћству је регулисан члановима 89-94 Закона о облигационим односима. Сходно члану 89. истог Закона пуномоћје је овлашћење за заступање које властодавац правним послом даје пуномоћнику. Одредбом члана 262. став 1. истог Закона прописано је да је поверилац у обавезном односу овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити у свему како она гласи, док је ставом 2. истог члана прописано да када дужник не испуни своју обавезу или задоцни са њеним испуњењем, поверилац има право захтевати и накнаду штете коју је услед тога претрпео.

Закон о адвокатури („Службени лист СРЈ“, бр. 24/98... 72/2002) у глави III (од члана 15 до члана 26) прописује права и дужности адвоката.

Основни циљ уговора о пуномоћју је извршење правног посла посредством другог лица – пуномоћника. Пуномоћник је дужан да изврши поверени правни посао у складу са уговором и примљеним упутствима, са пажњом доброг домаћина, односно доброг привредника. Грађанскоправна одговорност адвоката подразумева повреду уговора о заступању. Уговор о пуномоћству је двострани уговор и на њега се примењују правила о уговорној одговорности. Претпоставке за уговорну одговорност за штету су: да постоји пуноважна обавеза из уговора или неког другог облигационог односа која није испуњена или није уредно испуњена, да је друга страна због тога претрпела штету и да не постоје околности које искључују одговорност прекршиоца обавезе.

Другостепени суд закључује да тужилац није доказао постојање узрочно – последичне везе између понашања туженог и штете за коју тужилац тврди да је трпи, а потом да је тужени, као адвокат пропустио да упозори своју странку да хипотека није настала, те да је морао опрезније да наступа у заштити правних интереса тужиоца без обзира на међусобни договор.

У конкретном случају, тужени је саставио хипотекарну изјаву и уговор о позајмици девизних средстава и установљавању извршне вансудске хипотеке. Међутим, другостепени суд се није упуштао у садржину уговора о заступању и утврђивању обавеза које је тужени према уговору о заступању преузео. Тужилац је затражио правну помоћ у циљу обезбеђивања новчаног потраживања као зајмодавац, а из чињеничног стања утврђеног од стране другостепеног суда произлази да хипотека није настала што чини за сада спорним став другостепеног суда да тужилац није доказао постојање узрочно – последичне везе. Сам другостепени суд закључује да је тужени пропустио да упозори странку да хипотека није настала и да је морао опрезније да наступа, али овако поступање туженог не сагледава у односу на преузете обавезе о пружању адвокатских услуга. Стога је остала неутврђена чињеница у односу на обавезе туженог као адвоката, те да ли је он само преузео обавезу да сачини хипотекарну изјаву и уговор о позајмици и установљавању извршне вансудске хипотеке или је преузео обавезу и да изврши упис хипотеке и зависно од утврђеног да ли је тужилац имао сазнања приликом давања новца на зајам да хипотека није уписана. Правилна примена напред наведених законских одредби је захтевала разјашњење преузетих обавеза од стране туженог као адвоката и извршавање тих уговорних обавеза у оквиру датог овлашћења. Наиме, овлашћење за заступање се заснива на изјави воље уговорних страна и властодавац мора да трпи ризик што предузима правне послове преко пуномоћника, али има право да од пуномоћника тражи накнаду евентуалне штете која би му била причињена.

Тужилац је у конкретном случају штету определио као директну последицу штетних радњи туженог у висини зајма и судских трошкова насталих у парничном поступку, које тужилац није успео да наплати, па се закључак другостепеног суда да тужилац није доказао да је претрпео штетеу у висини за коју тврди да му је нанета понашањем туженог, не може прихватити као правилан уколико је дошло до пропуста у извршавању преузетих обавеза по уговору о заступању. Констатација да је у току извршни поступак и да тужилац своје потраживање може наплатити у том поступку не оправдава предњи закључак другостепеног суда. Све напред наведено указује да за сада није јасно у чему се тачно и у потпуности огледала обавеза туженог као адвоката и да ли је тужени извршио своју обавезу у складу са договором странака о пружању правне помоћи, као и да ли постоји одговорност туженог за штету коју је тужилац определио у износима који су утужени у овом поступку.

Све напред наведено су разлози због којих је одлучено као у изреци на основу члана 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду све што је наведено, а затим утврдити да ли је тужиоцу проузрокована штета и ако јесте, да ли постоји одговорност туженог за накнаду и у ком обиму.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић